

J. S. Machar: Idyla

Ta naše máti měla úsměv v očích
tak dojemný, tak plný resignace
jak svit, jenž tlumen tuje zelení
po náhrobním se kmitá kameni
a pod nímž klam i bolest' tlí už sladce.

Ta naše máti měla jakés básně,
dvě knížky, které dobře schovávala
a často si je vzala na balkon,
když dům byl pust a skončen denní shon
a rudá koule slunce zapadala.

My z nich jen desky znali, pranic více:
ty jedny hedvábné a vyzlacené
se líbily nám z dálky nadmíru,
ty druhé z růžového papíru
už byly jaksi chudé, zubožené.

My jako děti vzhlížely k nim s úctou,
když matka jejich listy otevřela...
A časem přišla živá zvědavost',
my prosili, my žadonili dost –
však máti úsečně jen odepřela.

Vlas máti naší prokvítal už sněhem:
Čtla zřídka... měla asi jisté řádky,
nad nimiž sňala zvolna s očí skla,
a bílé ručky na skrář přitiskla
a zřela v prázdno... do snů... do pohádky...

Pak rakev její byla plna květů...
Na líci úsměv tklivé resignace
jak svit, jenž tlumen tuje zelení
po náhrobním se kmitá kameni

a pod nímž klam i bolest' tlí už sladce...

S třesoucí rukou, s chvěním svatokráců
my otevřeli desky těch dvou knížek.
„Večerní písňe“, Máchův „Máj“ – rub líc
jsme prohlédli v nich, nikde, nikde nic,
jen v „Máji“ datum, pod ním malý křížek...

Antonín Sova: U strže

Tu místo nejmilejší lehnout v trávu,
a v strnulosti plaché přimknout zraky,
nemyslit na nic, netoužit, jen hlavu
v podušku trávy vtisknout... Jako vraky
rozlité obláčky se ponořují
za hory hřbet... A vše tě tady hýčká,
bzuk hmyzu, trávy, trsů, jež se vzdují,
let líných motýlů... Přes tvoje víčka
blesk jako z vod se nyní přehoup' jasně.
Klid neznámý to u tvé hlavy stojí.
Ty cítíš, jak se mrtvým dříme krásně,
neb země též má kolébavku svoji.

Xaver Dvořák: Zbloudili

Zbloudili jsme od Slunce,
temno pralesa nás obklopuje;
jaké kahance jste rozsvítili?
kalná zář jich stíny rozmnožuje.

Staré smutky zvedly se
jako noční ptáci v šumu svislých snětí,

zraky jejich zahořely krví;
příliš nízko nad mou hlavou letí.

Cítím zápach hniloby
smrti říše. Zde jsou hroby blíže.
Ticho jako náhrobkem tu stojí.
Smrt vše zhlodala zde i jich kříže.

Navraťme se k Slunci zpět!
Zastesklo se mi příliš. Navraťme se!
Jak nám sladce plálo ve Dni novém,
vše se usmívalo pod ním v plese.

Hleděli jsme s Golgoty,
do údolí hleděli jsme v snění;
lilie tam rozkvétaly poli,
fíky zrály v temném uzardění.

Vůně oliv prýštíla
jako z thuribulí do prostoru;
písňe lidu plny tajné touhy
zaznívaly sladce do obzorů.

Mír byl v jejich pohybu
jako v bohoslužbě v práci shonu,
plál zrak zanícením žhoucí lásky,
slitování k bédným v jejich sklonu.

Proč jsme odtud odešli!
po výsostech větších my jsme práhli,
sestoupili jsme a v půlnoc táhli,
jiných Dnů a Sluncí nedosáhli.